Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus - Cod. Ettenheim-Münster 220

Münzer, Franz

[S.l.], 1715

Sectio prima

urn:nbn:de:bsz:31-122324

Visual Library

deat ab acceptatione regali? quibus aliquando illi incidentur plura alia addentur erunt autem de singulis singulo sectione. de primo quid erit.

Sectio Prima

Penes quos sit potestas ferendi leges Ecclesiasticas?

Quoniam homo unus quisque ex corpore et anima constituitur ex ordinatione divina, ita necesse 93.
fuit ut leges darentur quibus homo et homo corpus et homo anima regeretur, homo corpus autem regitur homo quoad in politicis gubernatur, homo anima vero quoad in salute sua spirituali ordinatur, unde et quidem leges alia civiles et politicae alia ecclesiasticae dicuntur seu Canonicae. et autem leges Canonicae quibus huiusmodi societas spiritualis et politica quoad eius salutem aliquomodo movetur aut temporalis: cum propositum autem sectione in id inquirendum pertinet quos sit potestas ferendi leges spirituales et Ecclesiasticae, circa quam ante resolutionem duo et prodeunt supponenda, et quidem.

Supponendum est primo quod potestas spiritualis sit ex lege alia sed inchoata, quia fuit 94.
in quarum congregatione fidelium ante adventum Christi alia plena et consumata quia nunc et in Ecclesia Christi fuit enim primo necessum fuit, ut homo dirigeretur in fine suo supernaturali et spirituali suae aeternae, ita etiam necessum fuit ut semper daretur potestas a qua huiusmodi dirigi valeret: quod autem hoc potestas ante adventum Christi fuerit imperfecta, ea vero quae in Ecclesia nostra datur perfecta et lex hoc solo patet, quod nunquam obiter hoc potestas non sit quae fuerit ante legem mosaicam, cum enim lex Evangelica obligetur omnes mundicolas, lex autem mosaica tantum obligebat circumcisos, potestas quoque legis Evangelicae est universalior, adhuc dicit quod fuit lex Evangelica ut supra et habita et consumata legis veteris et perfectio eius, ita etiam potestas eius est consumata et perfectio legis, unde non dicitur in lege Evangelica perfecta et consummata, cessa ea quae fuit ante adventum Christi imperfecta tunc et inchoata.

2do et supponendum quod quidem corpus esset subditum uno Deo illud sub Deo illo esset 95.
Deus et tu dominaberis illi, ita etiam lex corporis seu politicae et civilis esset subdita legibus ecclesiasticis quae sunt ordinatae, id enim commendat ratio naturalis, ut gradus et subordinatio

gratiarum, taliquoq; sit subordinata priori, et ideo finis felicitas corporis esse subsidiaria felicitati animae, quemadmodum etiam gratia corporis diligendi in felicitate et bonum temporale subsidiaria gratiae animae in bonum spirituale, sed autem haec gratia ipsa lege, et dicto quoniam quod lege civile esse subsidiaria legibus finitis seu canonicis, quare multa lege civili non valere quae obstiterit saluti animae, huiusmodi enim lege, et ex vinculo iniquitatis et inhonestatis, quo valere non possunt. Sequitur etiam exinde quod lege civile non possunt obligare nisi ex vi legis canonicis non gratiaeunt indigere ex moali ordinatione quia felicitas corporis esse subdita felicitati animae, et omnem quaerit corpori dominari, atque haec tua notorum et multa enim sepe statuta fiunt localia et singularia gratia statuta civilia, quae ea in gratia non obligant nisi legenda potestate finitis gratia priora civilia statuta admissa sed ut si in hoc illis derogetur. Hic ita finitus est

96. Assertio 5. Penes ecclesiam sanctam et ipsam potestas condendi leges ecclesiasticas seu canonicas etiam circa res quae immediate in spiritualibus non attinent, dumodo ad spiritualem fidelium salutem promovendam inserviant. Et veritas Catholica quoad maiorem partem vinculiter nota quoad reliquam partem etiam et gratia nostri temporis haereticorum qui gloriantur offendere ecclesiam Principes et Dominos saeculi non solum leges canones vel institutiones fuisse nisi de iis quae in scriptis attinent ad maiorem et clariorem eorum observationem. Sed quomodo haec haereticorum sit commentum ex eo patet quod huiusmodi haereticus dicat qui ecclesiam non audierit sit sicut ethnicus et publicanus, et iterum sine restrictione dicit pasce oves meas, non quod ecclesiae et capiti eius B. Petro quemlibet et omnia cura in omnibus ea quae ipsis necessaria ad salutem, in quorum enim fabula Gregii non attentis, nulla quae male pascitur: ut quo quae sit commodo pascere, omnis erat ut pastori Gregii eius cura sine restrictione committere, atque multa in particulari sed necessaria ad salutem omnium, quae in scriptura tacta non sed, et ideo et quod etiam in hac cura et pascendi solicitudo B. Petro tanquam capiti ecclesiae quemlibet sit. Sed hoc assertio non subsequitur clarius patebit.

97. Assertio 6a. Fuit universale ecclesiae regimen non solum B. Petro et in eorum successoribus quemlibet fuit, alii autem ecclesiae prelati dependent ab eo, sic etiam universalis

potestas gladii legis Evangelicae, quae pertinet tam ad S. Petrum eiusque successores, ad alios autem Ecclesiae Prelatos, Episcopos, Primates, Archiepiscopos, et Patriarchas, et eadem quae ipsis limitata sunt. Et omnis theologorum sententia in S. Magni fundata in illorum legitur, qui Christus ad Petrum dixerit quia ipse est Petrus, et super hanc petram aedificaret Ecclesiam suam, ipsi etiam tradidit curam ovilis et misit ut pasceret oves, eiusque ibi commisit claves regni addens, quodcumque ligaret in terris, ligatum foret in coelis, et quodcumque solvisset in terris solutum est in coelis, quoque quidem Christus ad solum Petrum Christum locutus est, unde satis aperte patet, quia ipse primae et universali Ecclesiae praefuit, cui primo dixit et tu aliquando conversus confirma fratres tuos, et quod fecerunt cum Catholici S. Petrum et eius successores, universali Ecclesiae Navorchos Vicarios Christi et Apostolici Ecclesiae recognoscimus, asserti facili datur.

Ubi Vnusquisque cateus habet potestatem gladii legis, quemque sibi commissa est cura Communitatis et ex dictis patet et notali datur relucet: quod cui soli commissa est cura totius ovilis, et Communitatis Ecclesiae, illi etiam soli competit facultas gladii legis universalis et Ecclesiae tota Ecclesiae obligante. Videntur ad vel ex ipsis terminis nota quare sacramentum curae ovilis et Communitatis Ecclesiae universalis commissa est soli Petro et eius successoribus ut primus est habitus et intractet deinde reliquis doceibus: quod etiam illi soli competit et eius successoribus universalis gladii legis potestas quod est ipsa pars asserti. Et ex ea datur etiam quod insertis dictis scil. quod extra Episcopi, Archiepiscopi, Primates et Patriarchae dignitas Ecclesiae prelati, sunt a S. Pontifice et Christi in terris Vicario deputati in cura ovilis et Apostolica Gregis christiani, ita etiam facultatem gladii legis cateus sortiantur, quemque ipsis Christi in terris Vicariis limitatur vel amittitur, cum enim cateus unusquisque potestatem gladii legis habeat, quemque ipsi cura Communitatis commissa est, profecto autem Ecclesiae Prelatis curam Communitatis Christianae absolute sed deputatur ad caput commissa est, similiter etiam facultas gladii legis commissa credenda est. quod quidem magis confirmatur hoc, quia sic longe magis consulitur unioni fidelium et Monarchiae Ecclesiae, quae assimilatur terribili castrorum aciei ordinatae, quia fuit in ordinata acie una potestas alteri subiacet, ita etiam in Ecclesia una potestas ab altera dependet, quae sane terribili aciei, in acie nisi ab uno agitate visibili tota dependeret, regnum enim ait Christus in se divisum desolabitur, ore autem illud regnum divisum est, ubi subordinatus simetria deest, et ex hoc dicit Greg. in capit.

98.

decreto nostro Caa. 2. q. 6. n. solum qd a sede romana Episcopi expectanda sit
cura super suis actionibus, sed etiam qd Episcopi non sint vocati in parte solicitudinis
non in plenitudine potestatis.

99. Igitur Episcopi in sua diocesi sunt Episcopi primate, et metropolitani in sua pro-
vincia legati sedis apostolicae in provincia sua legatis Cardinalis in Curia suum
titulum habentes, si iurisdictione qui Episcopale habeant ordinaria in suis qui diocesibus
legem condere possint legis ex dictis, cum omni Episcopi in diocesi sua, praesertim cum
de aliis id dictum solo, sit cumsua cura constantis, et fidelium ad hanc diocesim existen-
tium salute non solum particularis, sed etiam generalis promovere deceant, oportet qd ad legum
condendi facultate habeant, legibus quippe huna societas servetur et virtutem moneat
exercitia vide act. 20. dicit quia finitis s. possit Episcopus regere Ecclesiam Dei. et hoc
potestas Episcopi a primeva Ecclesia usque ad nostra tempora sine ulla controversia fuit recognita
quam ipsi sit propositi gubernandi subiacere, bellum, quia ipsi sit latae addituri pre
nobis, et hoc nostris etiam temporibus adeo certum est, et non iam de potestate ferendi leges
Episcopi quaerente dubitetur, sed potius controversatur, an hac potestas Episcopi sit collata
immediate a Xto fuit eam habet suum Episcopum et Vicarius Xti in terris Papa, an vero ea
habeant mediante de gentes sit a s. Pontifice, qd posterius confirmetur, et ita nobis in
asserendo similiter suscepta est, eo qd sic melius salvatur Ecclesiae monarchia:
hoc nihilominus certum est qd omnis Episcopi hanc potestatem habent de gentes a Christo Ecclesia et
mediatam a Xto, illa tamen gratiae sed quietudine iuris communis.

100. ad autem qd de Episcopis hic dicit a potiori de Archiepiscopis primatibus et metropolitanis
dicit, quia hi eminenter Episcopi sunt, proinde qd Episcopis quaerit ratione iurisdictionis, ipsis
in eminenti iure habent. De legatis etiam qd dictum est habetur ex capit. finali de officio legati
et de Cardinalibus in capit. ii. de maioritate et obedientia et ratio est quia hi sedis titulum suum
Ecclesiae, illi vero sedis provinciae legatus suae id tamen qd Episcopi sedis diocesim
sua, qd denique de Abbatibus dicit, id ratione aequalitatis convenit, Abbates enim habentes

iurisdictione qui Episcopale, in iurisdictione regulari suorum Cardinal ordinarij iuxta iura
Canonum. At idem huius ordinarij ordinij qd ordinarij illo, petit familia, ferendi leges, ita etiam
qualitas totalis huiusmodi. Dixitq; ex huiusmodi Episcopis, ceteris omnibus nisi videlicet qd respectu
suorum religiosorum facta sine offensa capitali non habeant potestatem ferendi leges, sed processus
tum, sublevantur enim Abbates, supra alios religiosos non in potestate Dominij, sub non vicem
patris, pater autem habet potestatem iudicandi, non autem ferendi leges filio suo: 90 q.

Quartum et arbitror hic quoda notandum circa prohibitorum potestatem ita notandum est 101.
primo qd nullus primas aut metropolitanus extra sua provincia diocesim habet legislationem ferre
nisi cum offensa suorum provincialium Congregationum, et idem aliter in diocesi Episcopi
parochia id est diocesi sine synodi Episcopi aut religiosorum provincialium Congregationum in gallio
nationali aut provinciali Congregatorum offensa statuerint, iniuria fiet vacuum, imo ipse
primas aut metropolitanus aliqui ex ordinary gradus sui periculo subiacebit, ut ita duo
tenuerit Calistus Papa. At habet expresse in Canone nullus primas Cau. 9. q. 3. Sed
notandum est qd omnes Cau. ad forum Ecclesiasticum pertinent, glossantes, fuerint etiam beneficiales
habeant in prima instantia coram ordinarijs locorum cognosci ita quidem ut, verba sunt Trid.
Sess. 24. de reformatione c. 20. legati etiam de latere, nuntij, gubernatores Ecclesiarum
aut alijs quarumcumq; familiaritate vigore non sibi Episcopos in predictis causis ingredire
aut aliquo modo eorum iurisdictione prorepere aut turbare non presumant, sed recta ordine
clericos aliasve personas Ecclesiasticas nisi Episcopo prius requisito eos negligente pro-
cedant, alias eorum processus ordinatos ipso nullos moneat sed atque ad domini satis-
factione partibus illati teneant. hoc Trid. ex qbus priorum varietas satis patet: teneantur
ordinarij ex ipso Trid. eod loco intra biennium a die moto litis causam eijmdi terminare
ita, ut si intra hoc tempus causa terminata non fuerit, liceat eam ad iudicem superiorem ge-
rentes non deferre, quicquam in eo statu quo fuerit assumant, et quam iam terminari
curent. plura alia in eod Trid. c. 20. videri possunt de appellatione in huiusmodi casibus
facta quo portasti olim non eorum lumen dare poterunt, eaquidem libenter hic appo-
nisse nisi satius mihi legi qm hic opponi cogitassem. notandum est ratio

qd Episcopi et successores illorum sed non in apostolatu et quoad iura, dicunt, sed tm
in Episcopatu et quoad generalem et potestatem ordinis, et inde ē qd habent quidem uni-
versalem generandi et ordinandi facultatem, sed non universaliter et in oni loco, quia
iurisdictio eorum ē ē universalis sed determinata ad certam Diœcesin aut provinciam. hic notandi.

105. Superest adhuc quoddam alia breviter replicando, quia nangs adinventa an Vacante
sede Apostolica aut tempore Schismatis generale Concilium potest condere tenere Totam
Ecclesiam obligantem? ante omnia resolutione. Sciendum ē quia aliud ē Concilium generale
aliud nationale aliud provinciale et iterum aliud diœcesanum. generale Concilium
dicitur qd ex obedientia orbis Primatibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis ad illud
vocatis constituitur, non tm requiritur et ones in eo actu prodendi sed sufficit qd
vocati sint et celebratur sub Papa aut eius legatorum prudentia, si Papa deter-
minatis diebus, Papa autem de mortuo aut tempore Schismatis celebrat sub pro-
cessu eius Cardinalis cuius officium id gerit vocare. Nationale Concilium ē qd
sub uno Patriarcha seu Primate ex Archiepiscopis et Episcopis suo provincio
instituitur pro bono procurando aut malo declinando nationi suae in spiritibus immi-
nente. provinciale ē qd ab Archiepiscopo seu metropolitano vocatis suis Dio-
cesanis Episcopis et suffraganeis pro reformatione aut utilitate provinciae Archiepiscopali
celebratur. Diœcesanum denique ē qd a Pontifice Episcopi Diœcesani vocatis suis Dioe-
cesibus, Archipresbiteris religiosis superioribus Ecclesiarum rectoribus, Parochis que
pro communi utili suae Diœcesis instituitur. hic notandi.

106. Et adquirit qd intelligendum, qd Concilium generale sede Vacante non habet potestatem
condendi leges universalem Ecclesiam obligantes. ita docent Valentia, Bellarmin
Mezger Amicus (ad. 20 autem ē qd non apparet, unde hanc potestatem acquisivit, non enim
accepit ea ab aliquo Pontifice de hoc enim nullus extat nec, ea accepit immediate a Xto ut ea
haberet a iure divino, hanc enim potestatem Xtus nemini Contulit, sed singulari
munere petri eius qs in pastorali munere totius Ecclesiae successoribus: non ergo ē unde eam
fundamento dicat qd acquisivit Concilium et ideo Varius negatur qm qd sine ratione esset

nil omnino gravis potestatis ferendi legis pro tota et universali Ecclesia habeat, habetur idque
ea vere reali potestate procedendi et ordinandi ea, quae ratione videbunt et debent
Christo et Christianorum Ecclesiae pro tranquillitate fideliter veri et novi Pontificis Christi
vicarii et quoad corpori mystico praestat de vere non id sed ad suae conservationem et utili-
tatem quae ratione videbunt, posse ordinare, et ordinando se defendere quod usque
caput sibi partialiter quae melius defendat: quoniam id praestat corpori mystico Ecclesiae.

Aliud tertia Lagm: dicit de Capit. Cathedrali: quidquid succedit in omnem iurisdictionem 1054
ordinaria Episcopi tam vacantia quam plenitudine, potest ferre statuta quoad generalia pro sua
diocesi aut provincia quae prius legis retinent, et tenent ipsa statuta recapitulatis. Hoc est
quod capit. Cathedrale succedat in iurisdictione ordinaria Episcopi adeo quod Episcopus potest
fieri hoc potest capit. si Episcopus non fuerit. quantum in ordinaria iurisdictione succedat
capitulum collegium sic capit. Episcopali sede vacante de maioritate et [illegible] in 6. ubi dicit
Episcopali sede vacante potest capit. seu ad quem Episcopalis iurisdictio pertinet, nostri
[illegible] quibus verbis iurisdictio expresse recognoscit capit. sede vacante: quare dicit etiam
quod capit. succedat in iurisdictione ordinaria: iurisdictio quae Episcopus delegata quae ordinaria
non, seu potius electa industria pure, non devolvatur ad capit. ea etiam quae capit. tempore sedis
vacantis decernit, a subsequente Episcopo aut summo Pontifice postmodum possunt revocari, sicutem
et quidem non revocantur firmitate tenent. plura de capitulis sede vacante potestate et
licentia videri possunt apud Lagm: l. i. tit. 4. c. 7. §. 4. nobis hic de potestate ferendi leges
Ecclesiae in presenti dicta sufficiant.

Lectio tertia.

Quinam quos sit potestas condendi leges civiles?

Naturaliter omnes homines non in libertate sua natura nascuntur, ut alteri ex natura subiecti 1054.
sint nisi reverentialiter filii filiis subiecti sunt genitoribus, unde etiam Roma potestas in
hac data nulla legitimo creatus fuit, sed in ea proter hanc tam eius dominandi facultas
sed Scriptura testimonium extenta illam: possum tamen praecedit quidem Ignavata Vocata
in ordine suo coniuncta valuit, de legibus officiis quibus hanc et eorum vocatae in officiis
suis benevolentia providit et enim ratione illuminavit et cognoscerent